

У успеха
нет
правил!

**У успеха
нет
правил!**

"Торговля испокон веков дело воровское, посему содержание им положить мизерное и каждый год по одному вешать, чтоб другим неповадно было..."

Указ Петра I

"Если не умеешь улыбаться, торговлю не открывай"

Китайская поговорка

"НЕ открывай лавку, если НЕ умеешь улыбаться."

Еврейская пословица

"Товар лицом продают. Товар лицом кажут."

Славянская поговорка

КЛЮЧОВІ ТРЕНДИ

в розвитку ринку FMCG-рітейлу в Україні

Питання для розгляду :

1 ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ розвитку галузі

2 ПРОБЛЕМИ & ПЕРСПЕКТИВИ

У успеха
нет
правил!

**У успеха
нет
правил!**

PUBLIC ADMINISTRATION

PERSONAL CONSULTING

RETAIL

FMCG

Рейтинг «Global Powers of Retailing» (TOP-250) компанії Deloitte

<i>Місце в рейтингу</i>	<i>Мережа</i>	<i>\$ млрд.</i>	<i>Динаміка за 5 років</i>
1	Walmart	446,95	
2	Carrefour	113,20	
3	Tesko	101,60	+ 5,4%
4	Metro	92,90	
5	The Kroger Co	90,37	
61	X5 Retail Group <i>(Перекрёсток, Пятёрочка, Карусель)</i>	15,45	+ 40,7%
87	Магнит	11,40	+ 35,9%

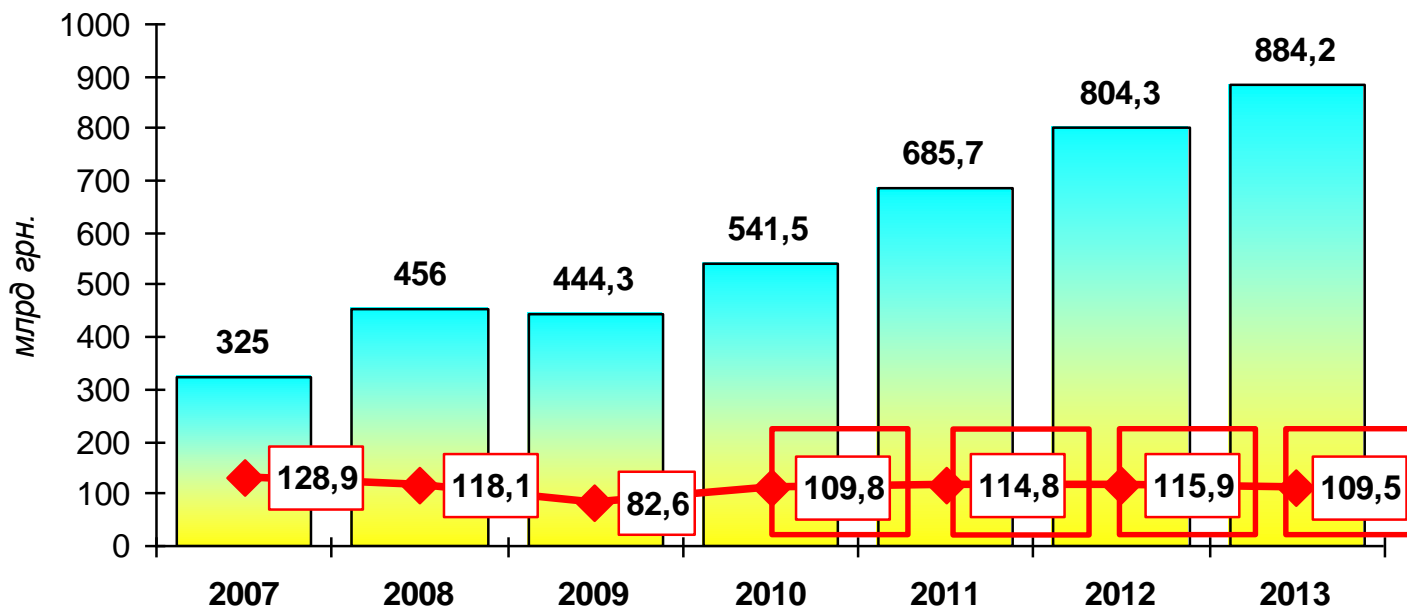
**У успеха
нет
правил!**

РОЗДРІБНА ТОРГІВЛЯ

одна з найбільш кризово-стійких галузей економіки

Оборот роздрібної торгівлі
(2007-2013 роки)

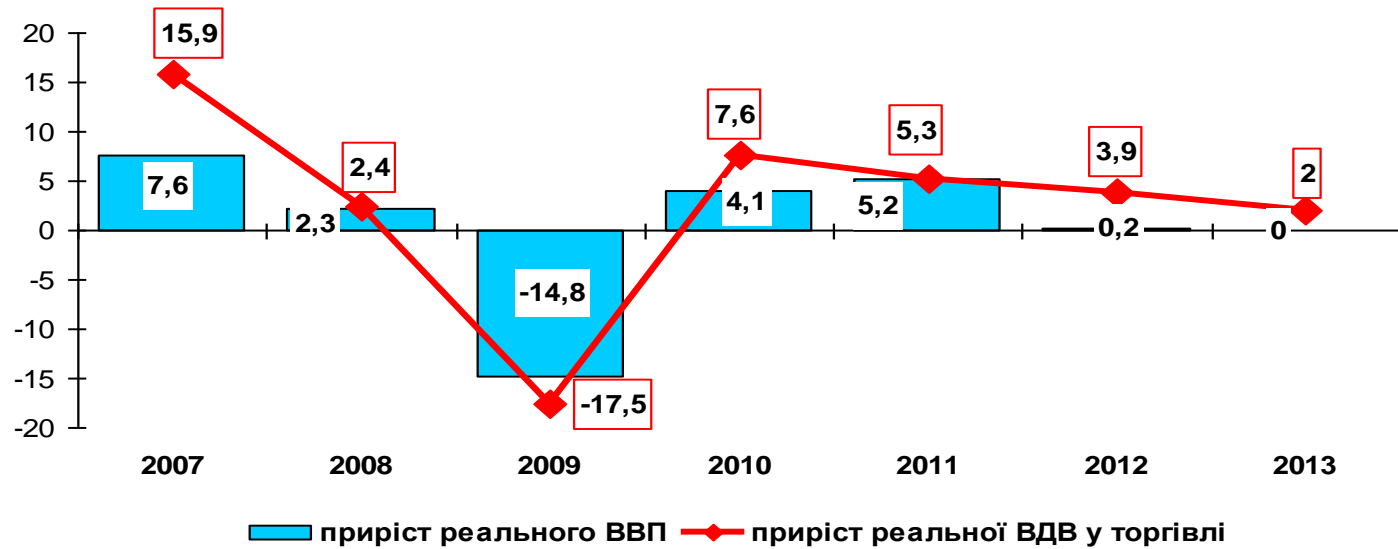

обсяг обороту роздрібної торгівлі, млрд. грн.

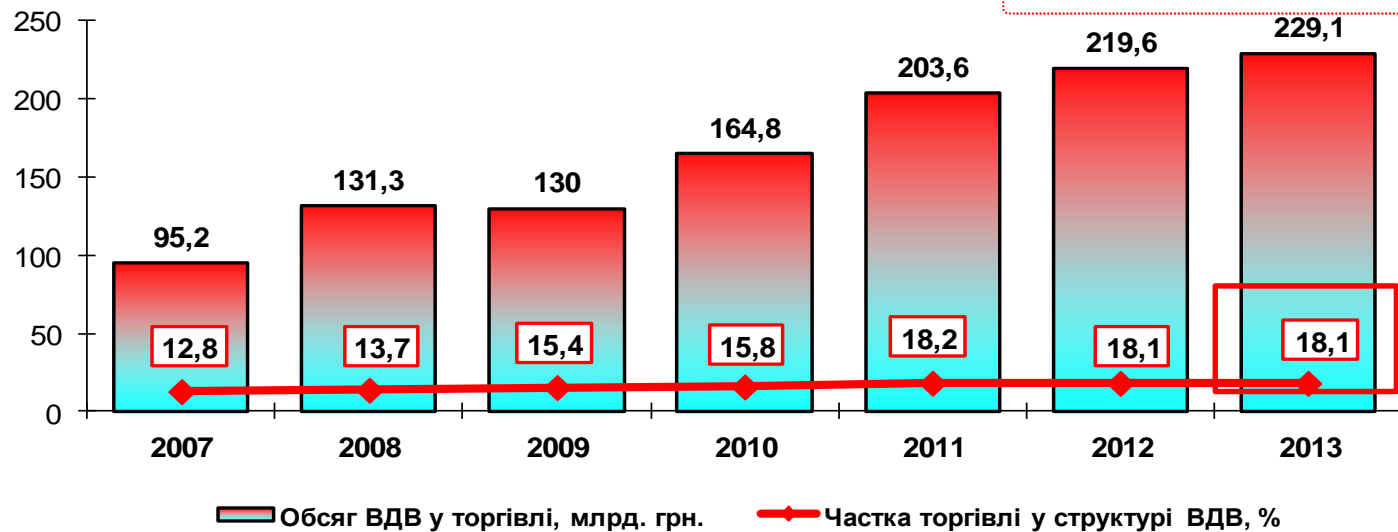
зміни обсягу обороту роздрібної торгівлі, у % до попереднього року

У успеха
нет
правил!

Приріст, зниження (-) до попереднього року
(у постійних цінах 2007 року), %

Валова додана вартість у торгівлі
(2007-2013 роки)

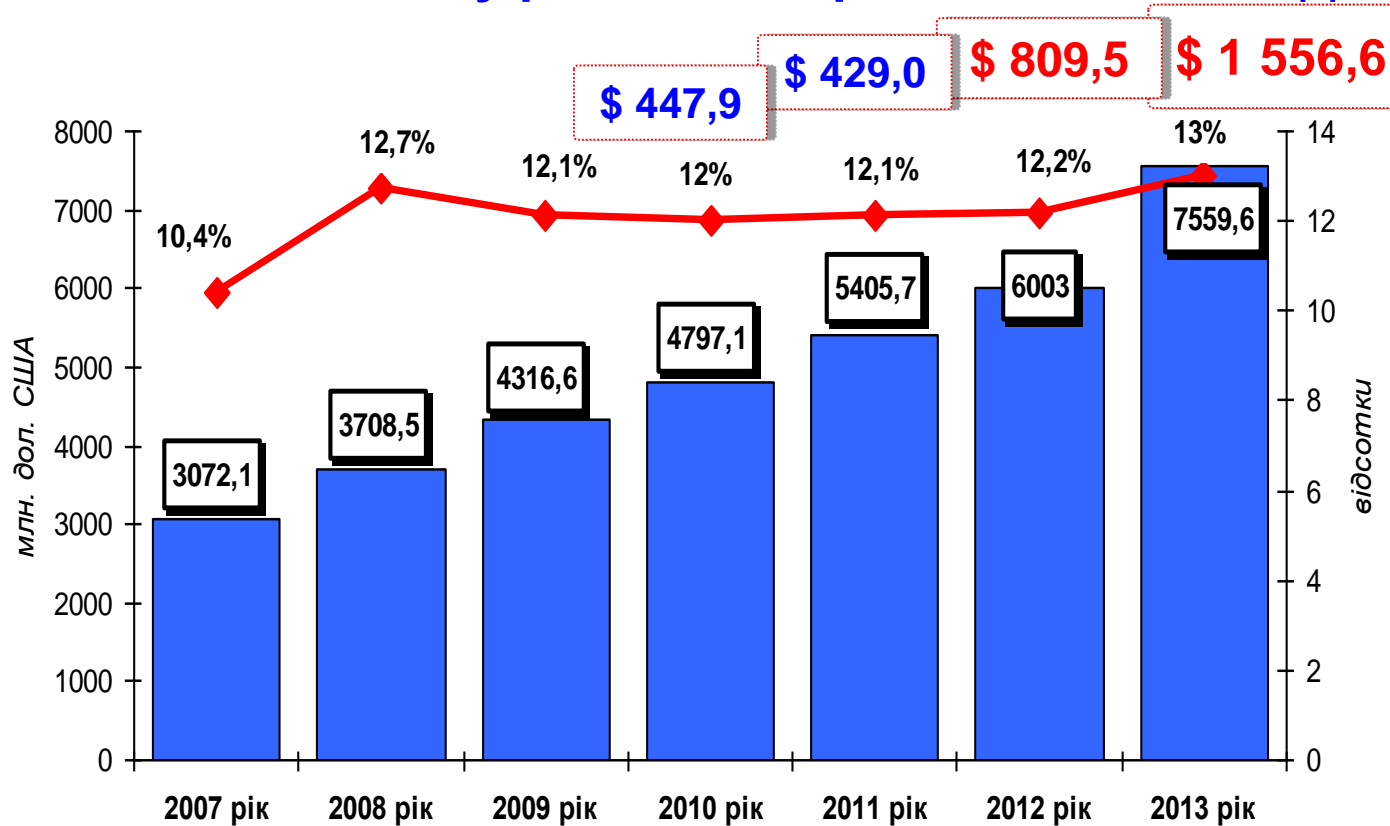

У успеха
нет
правил!

ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ

загальний обсяг у розвиток торгівлі \ 2007-2013 рр.

■ Обсяги інвестицій наростаючим підсумком з початку інвестування

◆ Частка обсягів інвестицій у сферу торгівлі від загального обсягу інвестицій у %

У **успеха**
нет
правил!

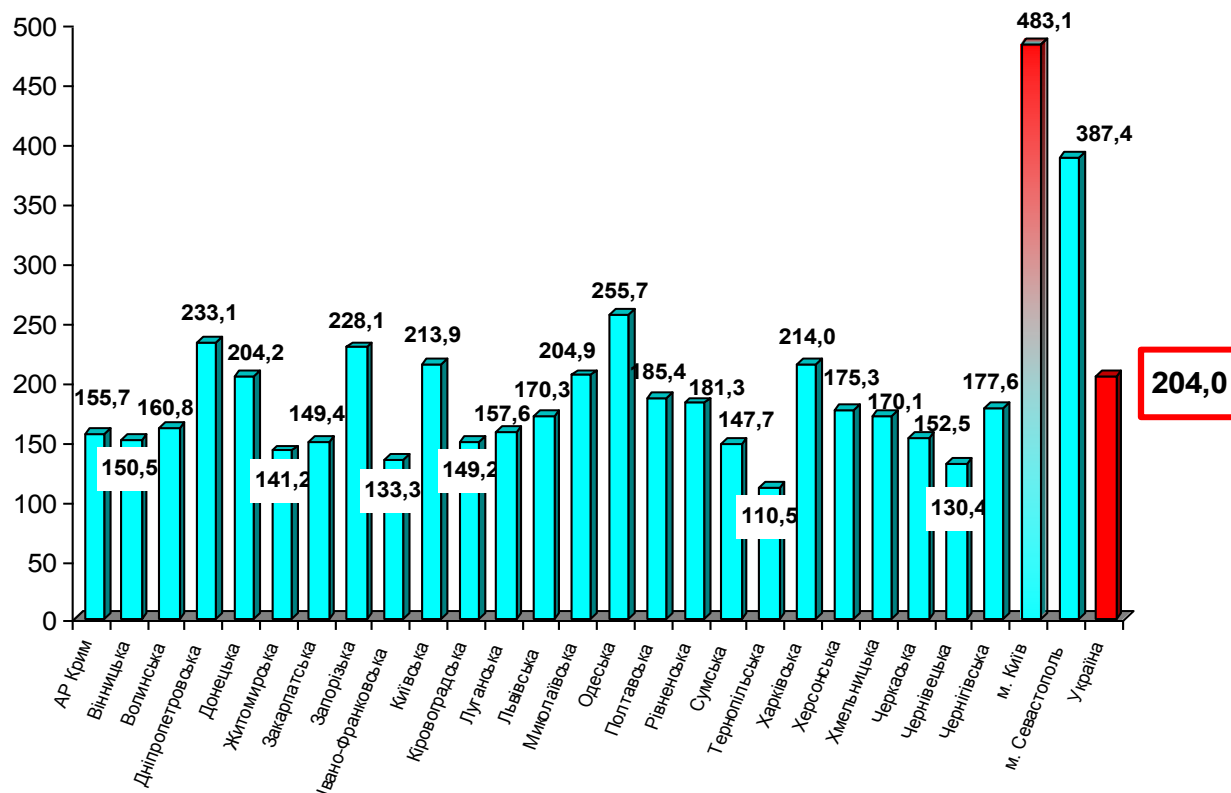

ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ

основні соціально-економічні показники

Україна, показник	план	361,0
	факт	204,0
Україна, міста	план	425,0
	факт	269,0
Україна, села	план	296,0
	факт	60,2
Київ	план	616,0
	факт	483,1

Забезпеченість населення торговою площею магазинів у 2012 році
(кв. м на 1000 осіб)

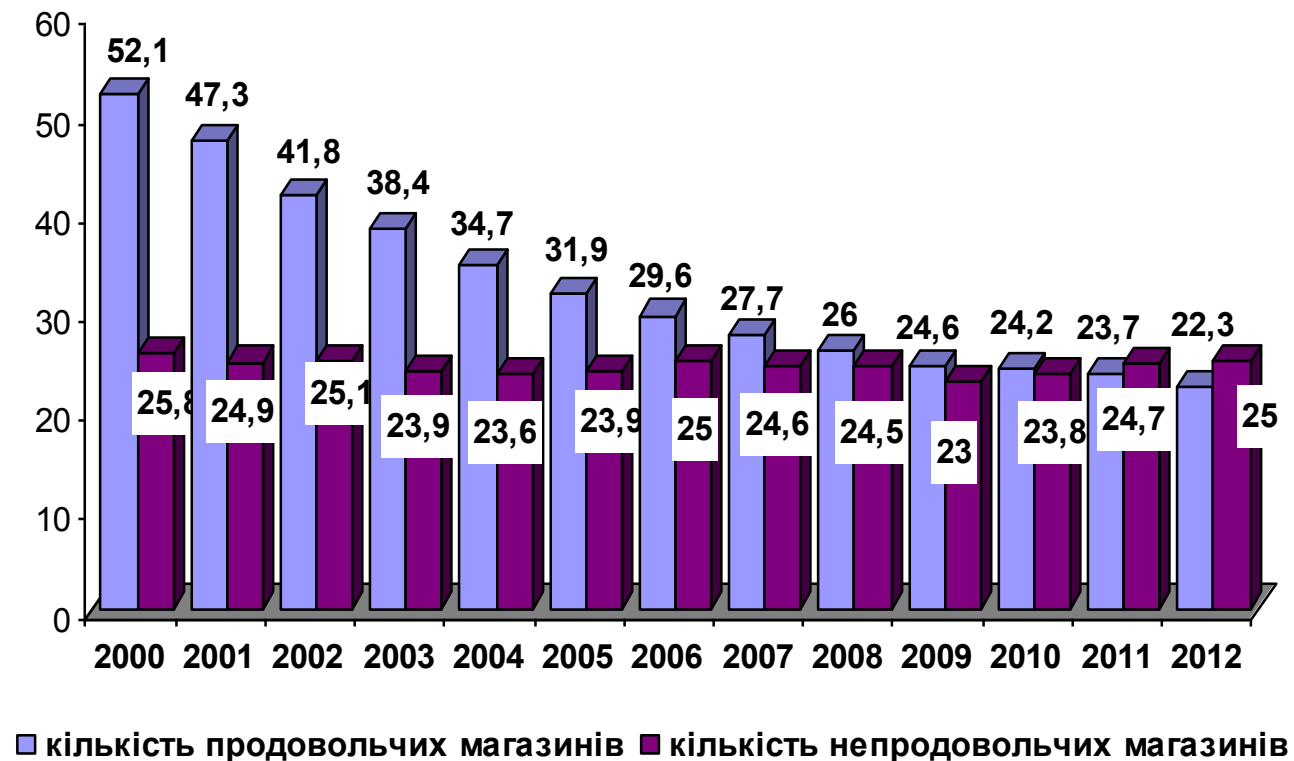
У успеха
нет
правил!

ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ

основні соціально-економічні показники

Кількісна динаміка
продовольчих та непродовольчих магазинів

У успеха
нет
правил!

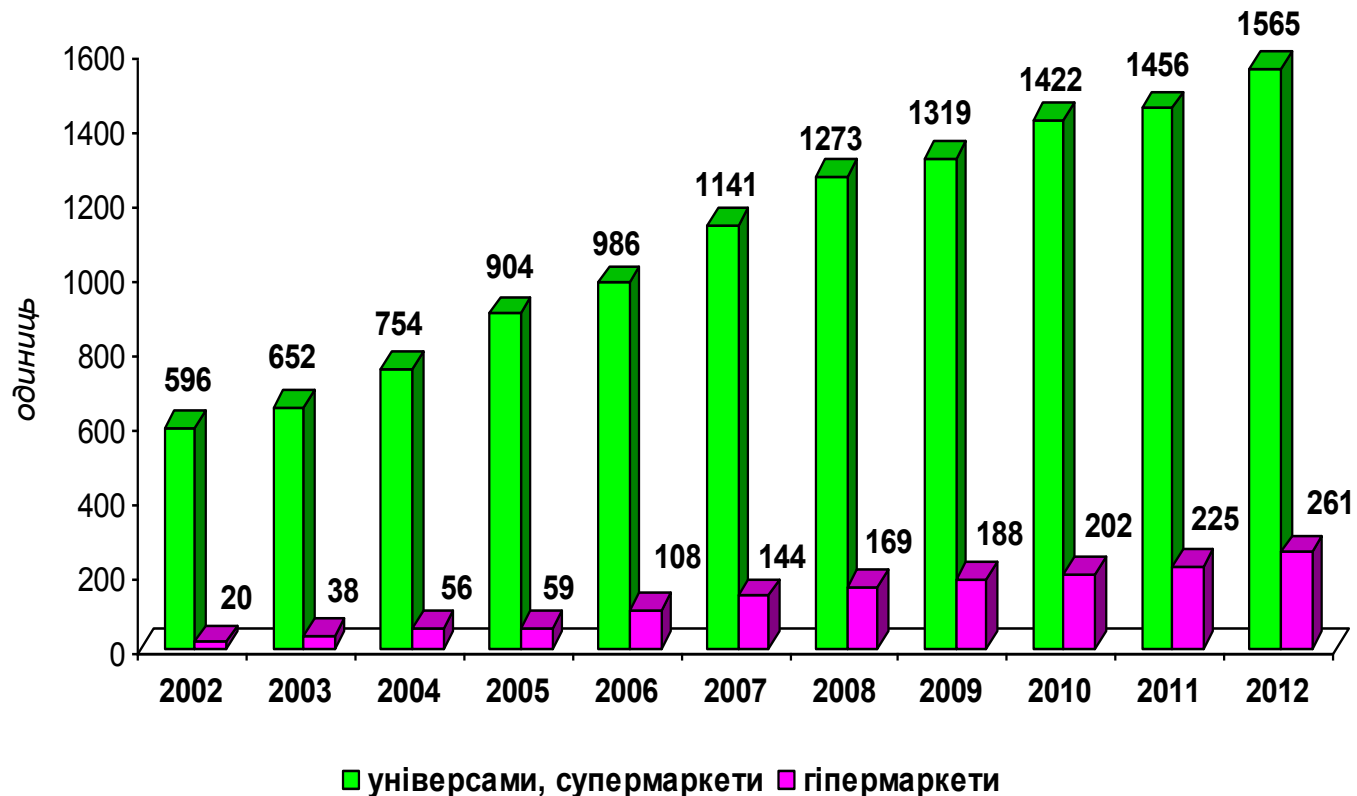

У успеха
нет
правил!

ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ

основні соціально-економічні показники

Кількість універсамів, супермаркетів та гіпермаркетів
(за 2002-2012 роки)

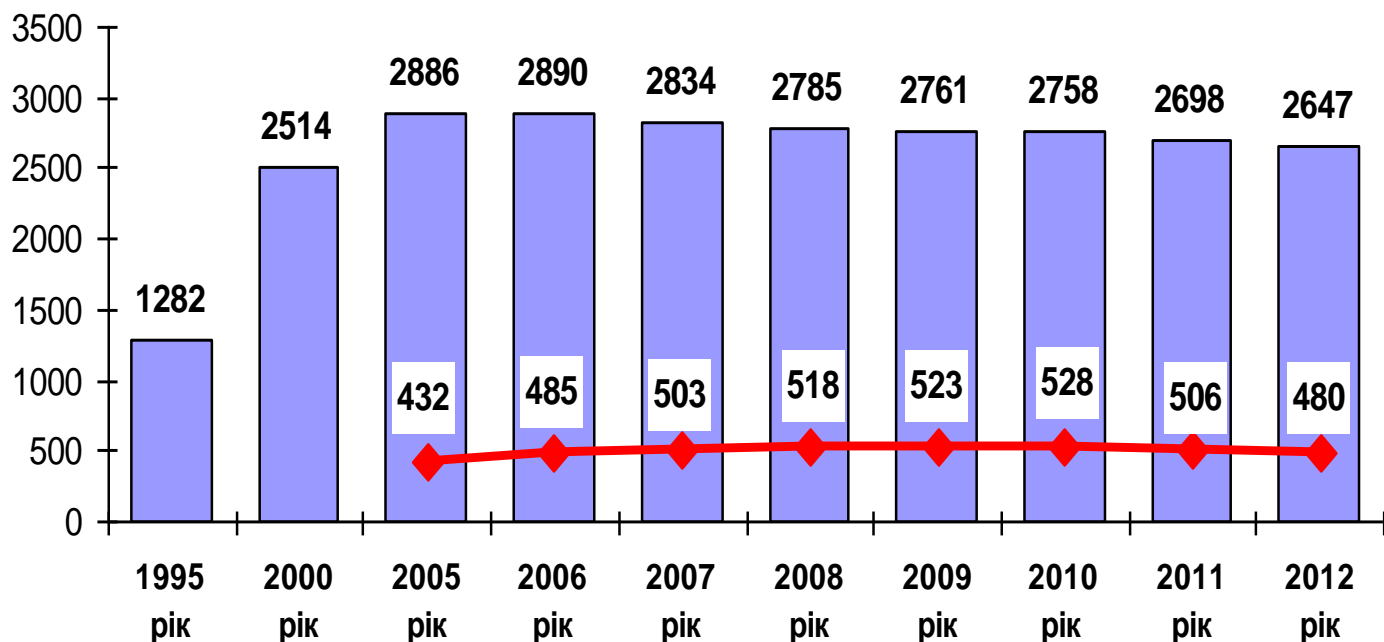

ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ

основні соціально-економічні показники

Кількість ринків з продажу споживчих товарів
(на кінець року)

■ кількість ринків, всього ◆ у т. ч. кількість ринків фізичних осіб-підприємців

У успеха
нет
правил!

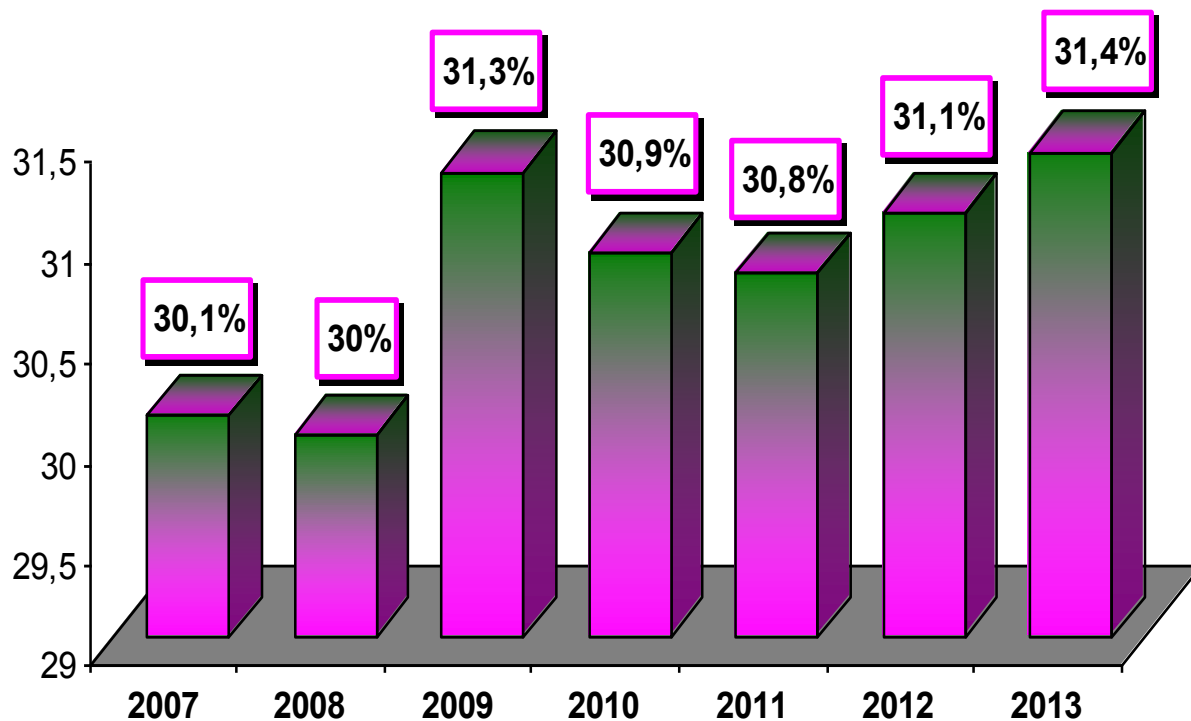

У успеха
нет
правил!

ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ

основні соціально-економічні показники

Частка організованих та неформальних ринків у
структурі обороту роздрібної торгівлі
(2007-2013 роки)

	2010	2011	2012	2013
Оборот роздрібної торгівлі	541,5 млрд. грн.	685,7 млрд. грн.	812,1 млрд. грн.	884,2 млрд. грн.
Зміни обсягу ТО роздрібної торгівлі, % до попереднього періоду (у порівняних цінах)	9,8%	14,8%	15,9%	9,5%
<i>Роздрібний ТО підприємств-юридичних осіб</i>	280,9 млрд. грн.	350,1 млрд. грн.	405,1 млрд. грн.	429,2 млрд. грн.
Зміни обсягу роздрібного ТО підприємств-юридичних осіб, % до попереднього періоду (у порівняних цінах)	10,1%	13,2%	12,3%	5,6%
<i>Роздрібний ТО ФОП та розрахункові дані щодо продажу товарів на ринках</i>	260,6 млрд. грн.	335,6 млрд. грн.	407,0 млрд. грн.	455,0 млрд. грн.
Витрати населення на придбання товарів та послуг	838,2 млрд. грн.	1 030,6 млрд. грн.	1 179,1 млрд. грн.	913,3 млрд. грн. (9 міс.)
Частка витрат населення на придбання товарів та послуг із загального обсягу витрат та заощаджень населення	76,1%	81,4%	83,8%	87,6%

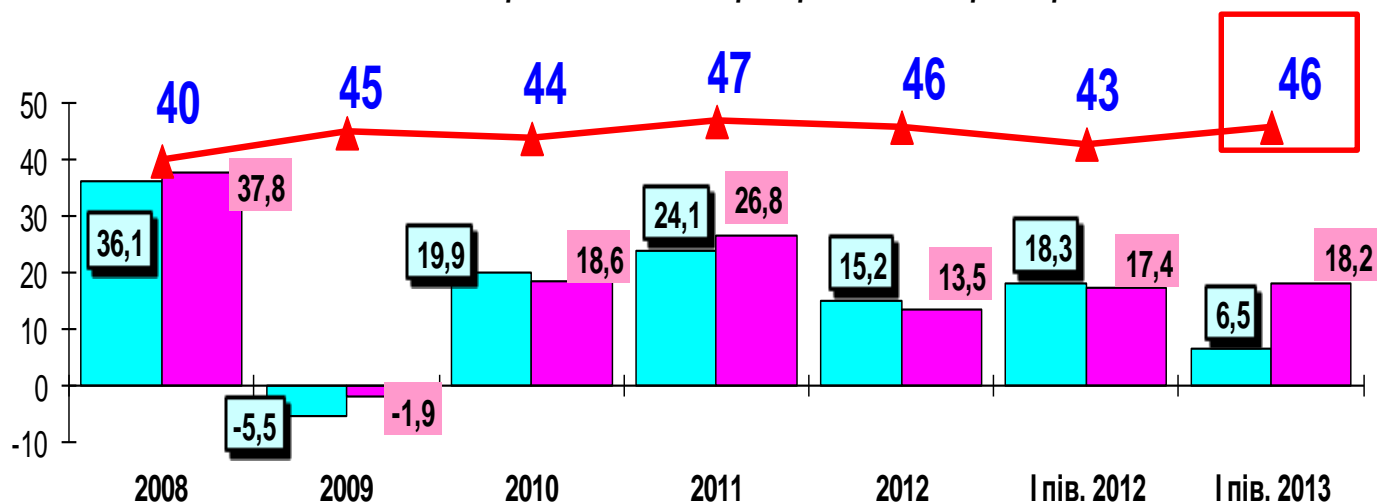
**У успеха
нет
правил!**

ВНУТРІШНЯ ТОРГІВЛЯ

основні соціально-економічні показники

Рівень тіньової економіки
за методом "витрати населення-роздрібний товарооборот"

 Зміна обсягу продажу населенню товарів усіма суб'єктами господарювання у легальному секторі

 Зміна розміру споживчих грошових витрат на придбання товарів та послуг з урахуванням коригуючого коефіцієнту

 Рівень тіньової економіки, у % до офіційного ВВП

У **успеха**
нет
правил!

РІВЕНЬ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ

2010 рік

Витрати населення на придбання товарів та послуг	838,2		
A. Оборот роздрібної торгівлі	541,5 ^a		
B. Роздрібний ТО підприємств-юридичних осіб	280,9 ^b	260,6 ^c	
C. Роздрібний ТО ФОП та розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках			296,7 ^d
D. Тіньовий ТО			
2011 рік			

Витрати населення на придбання товарів та послуг	1 030,6		
A. Оборот роздрібної торгівлі	685,7 ^a		
B. Роздрібний ТО підприємств-юридичних осіб	350,1 ^b	335,6 ^c	
C. Роздрібний ТО ФОП та розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках			344,9 ^d
D. Тіньовий ТО			
2012 рік			

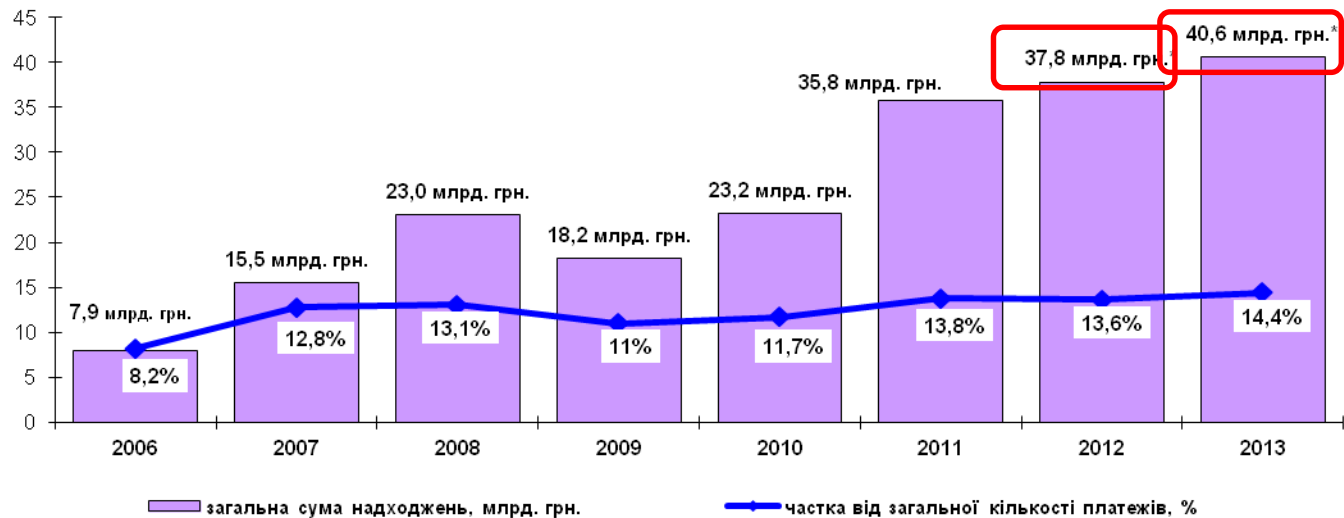
Витрати населення на придбання товарів та послуг	1 179,1		
A. Оборот роздрібної торгівлі	812,1 ^a		
B. Роздрібний ТО підприємств-юридичних осіб	405,1 ^b	407,0 ^c	
C. Роздрібний ТО ФОП та розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках			367,0 ^d
D. Тіньовий ТО			

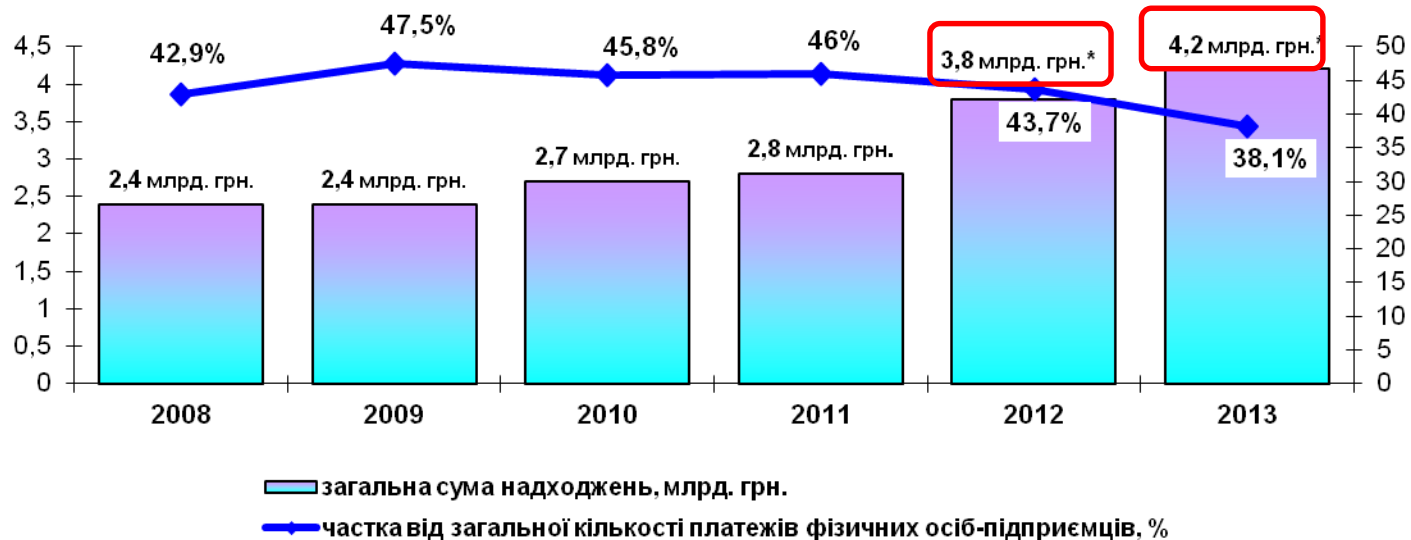

У успеха
нет
правил!

Загальна сума надходжень (податків)
до Зведеного бюджету від підприємств-юридичних осіб,
що здійснюють діяльність у сфері торгівлі
(2006-2013 роки)

Загальна сума надходжень (податків)
до Зведеного бюджету від фізичних осіб-підприємців,
що здійснюють діяльність у сфері торгівлі
(2008-2013 роки)

У успеха
нет
правил!

ПРОБЛЕМИ ГАЛУЗІ

що перешкоджають її розвитку

1	недостатня кількість сучасних об'єктів торгівлі
2	вкрай мала кількість магазинів в сільській місцевості
3	значна частка тіньового ринку
4	реалізація через торгову мережу неякісної, фальсифікованої продукції
5	недостатність кваліфікованих кадрів у торгівлі на всіх рівнях
7	незахищеність споживача - перед протиріччями корпоративних та монопольних інтересів: • постачальників товарів щоденного споживання • & підприємств роздрібної торгівлі

У успеха
нет
правил!

СТРУКТУРА ЦІЛЕЙ ВИРОБНИК – РІТЕЙЛЕР - СПОЖИВАЧ

ВИРОБНИК	задовольнити найбільшу кількість споживачів, реалізувавши найбільшу кількість товарів власного виробництва
РІТЕЙЛЕР	задовольнити найбільшу кількість споживачів, які є потенційно можливими покупцями його ТТ, надавши їм можливість придбання максимальної кількості товарів, які їм виробники надали для реалізації
СПОЖИВАЧ	купувати необхідні для щоденного споживання стабільно якісні товари по можливо низьким цінам

Основа щоденної діяльності –
**ЗАДОВОЛЕННЯ
ПОТРЕБ
СПОЖИВАЧІВ**

РІТЕЙЛЕР надає та реалізує
СПОЖИВАЧУ послугу можливості
комфортного придбання необхідного йому
товару, який - створив ВИРОБНИК
і доставив у магазин ДИСТРИБУТОР

РІТЕЙЛЕР & ПОСТАЧАЛЬНИК

ПРОБЛЕМАТИКА ВЗАЄМВІДНОСИН

РІТЕЙЛЕР

- 1 Систематичні вимоги про **зниження «вхідної ціни»** (що може дозволити їм зробити вище власну націнку) - поряд зі збільшенням рівня додаткових оплат
- 2 Прагнення отримати у постачальника весь спектр **додаткових платежів** - у вигляді передоплати за майбутнє надання послуг.
- 3 Збільшити **відстрочку власних платежів** постачальнику за реалізований товар - з метою оптимізації процесу управління власними фінансами
- 4 **Недотримання платіжної дисципліни** - як штучна можливість безвідсоткового «мікрокредитування» власної операційної діяльності
- 5 Бажання **структурувати власну заборгованість** за рахунок переведення її в статус так званих «товарних кредитів»
- 6 Прагнення 100%-кового виконання постачальником замовлення. При цьому, **накладення штрафів**: за поставку не в повному обсязі, порушення строків поставки, тощо.

У **успеха**
нет
правил!

РІТЕЙЛЕР & ПОСТАЧАЛЬНИК

ПРОБЛЕМАТИКА ВЗАЄМВІДНОСИН

ПОСТАЧАЛЬНИК

7	Прагнення слідувати принципу: «поставив товар = отримав оплату» , без врахування затребуваності товару споживачами та необхідності додаткових інвестицій в його просування в ТТ мережі
8	Прагнення максимізувати замовлення продукції з боку мережі без врахування рівня її оборотності - з метою зменшити замовлення товару конкурентів
9	Відсутність гарантій стабільно високої якості товару та стабільності поставок
10	Непередбачуваність в питаннях стабільності цінової політики - підвищення вхідної ціни без попереднього узгодження
11	Небажання стандартизувати свої бізнес-процеси під структуру роботи кожної мережі (документообіг, система та контроль поставок, різний підхід до планування ...)

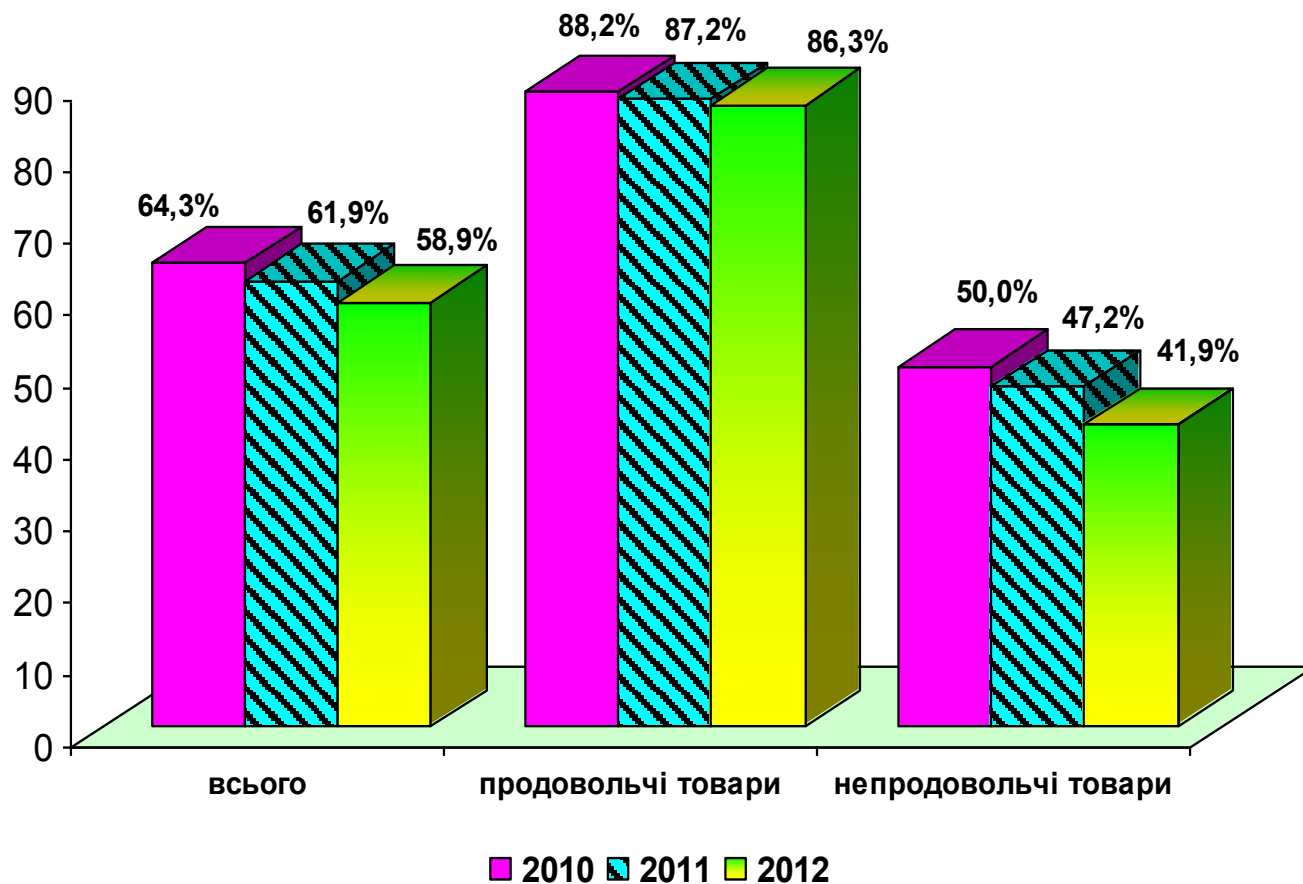
У **успеха**
нет
правил!

У успеха
нет
правил!

ТОВАРИ УКРАЇНИ

частка продажу у ТО торгової мережі підприємств
(юридичних осіб) \ 2010-2012 рр., % (Держстат)

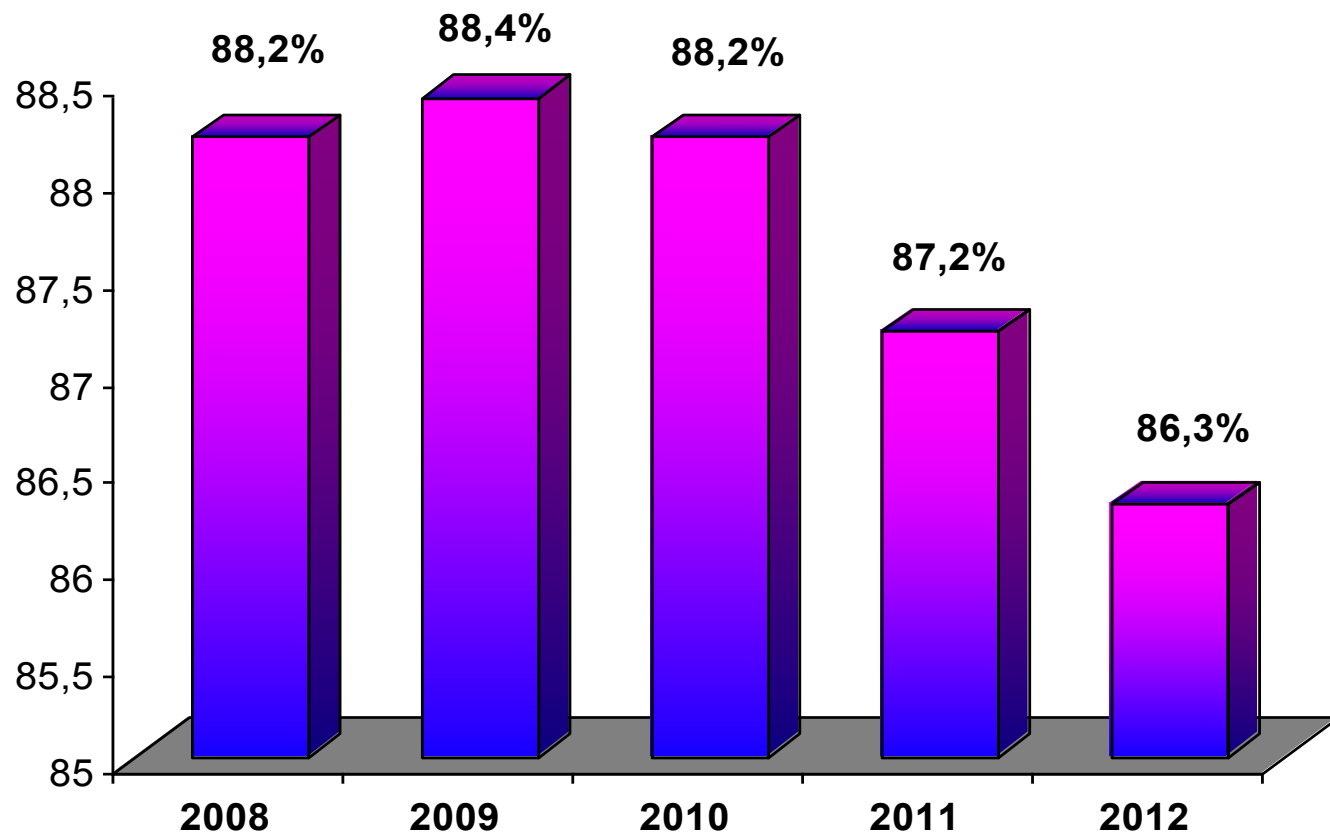

У успеха
нет
правил!

ПРОДОВОЛЬЧІ ТОВАРИ УКРАЇНИ

частка продажу у ТО торгової мережі підприємств
(юридичних осіб) \ 2008-2012 рр., % (Держстат)

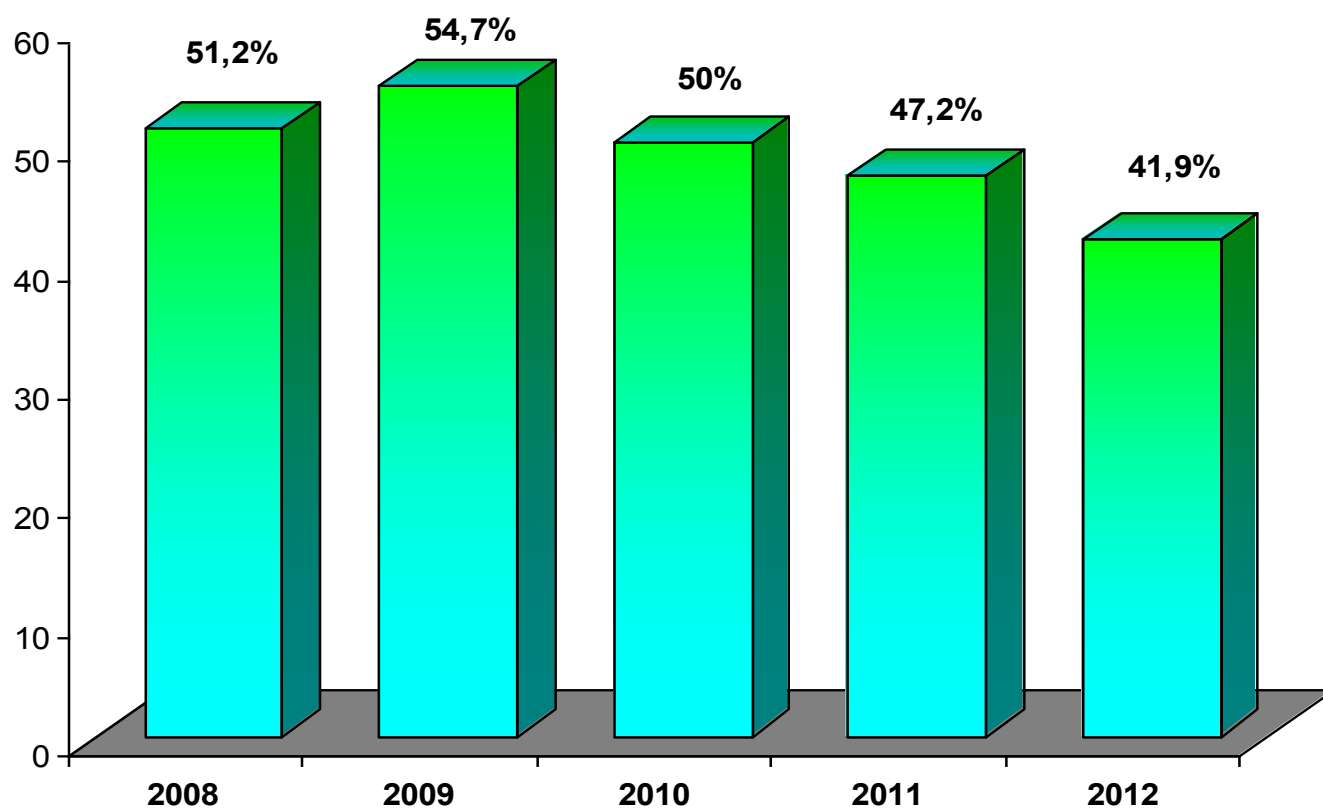

У успеха
нет
правил!

НЕПРОДОВОЛЬЧІ ТОВАРИ

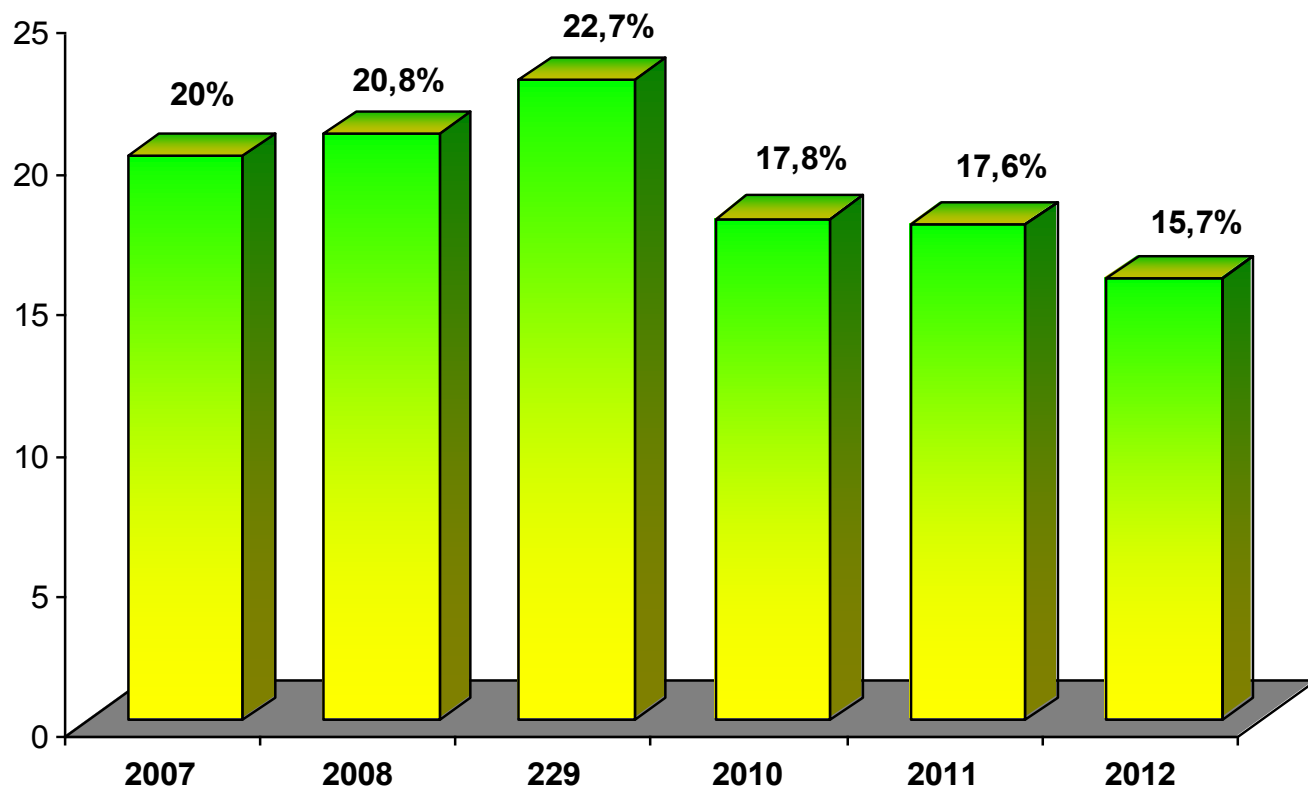
частка продажу у ТО торгової мережі підприємств
(юридичних осіб) \ 2008-2012 рр., % (Держстат)

ТОВАРИ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

частка продажу у ТО торгової мережі підприємств
(юридичних осіб) \ 2008-2012 рр., % (Держстат)

У успеха
нет
правил!

ОБСЯГ ПРОДУКЦІЇ

РЕАЛІЗОВАНОЇ найбільшими продуктовими мережами

	2011	2012
Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) найбільших торгових мереж без ПДВ та їх частка у роздрібному ТО торгової мережі	71,8 млрд. грн. (26,5%)	86,6 млрд. грн. (27,6%)
Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) найбільших НАЦІОНАЛЬНИХ торгових мереж без ПДВ та їх частка у роздрібному ТО торгової мережі	56,2 млрд. грн. (20,7%)	70,2 млрд. грн. (22,3%)
Обсяг реалізованої продукції (товарів, послуг) найбільших ІНОЗЕМНИХ торгових мереж без ПДВ та їх частка у роздрібному ТО торгової мережі	15,6 млрд. грн. (5,8%)	16,4 млрд. грн. (5,3%)
ТОП 5 (обсяг реалізованої продукції та частка у роздрібному ТО торгової мережі)	48,5 млрд. грн. (17,9%)	60,5 млрд. грн. (19,3%)
ТОП 10 (обсяг реалізованої продукції та частка у роздрібному ТО торгової мережі)	60,2 млрд. грн. (22,2%)	74,3 млрд. грн. (23,7%)

У успеха
нет
правил!

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Європейські тенденції

Частка TOP-10 найбільших мереж України
в роздрібному ТО торгової мережі
= 23,7%

Для порівняння:

- в Угорщині, доля **10-ти** найбільших мереж = **88%** внутрішнього ринку
- в Словенії, доля **10-ти** найбільших мереж = **99%**
- в Великобританії, **4-ри** мережі контролюють біля **86%**
- в Німеччині, **5-ть** мереж = **65%** ринку
- у Франції, **5-ть** мереж = **85%** ринку

Партнёрство
на основе
Доверия

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

У успеха
нет
правил!

КОМПАНІЇ (національні продуктові мережі)	Кількість магазинів		
	2012	2013	Динаміка:
АТБ (АТБ-маркет)	686	829	+ 143
Fozzy Group (Сильпо, Фора, Fozzy, С&С)	417	452	+ 35
VolWest Group (Наш Край)	104	131	+ 27
Український рітейл (Брусничка)	102	121	+ 19
ЕКО (Еко-маркет)	95	105	+ 10
Retail Group (Велика Кишеня, ВК Select, Велмарт)	63	69	+ 6
ООО ТПК "Львівхолод" (Рукавичка)	62	66	+ 4
Евротек (Фреш, Арсен, Союз, Квартал, Fresh-маркет)	66	69	+ 3
Пакко Холдинг (Вопак, Пакко)	95	97	+ 2
Фуршет	107	106	- 1
ВСЬОГО :	1 797	2 045	

РОЗПОВСЮДЖЕНА ДУМКА

консолідація ринку великими мережами призводить до скорочення частки малих та середніх підприємств в роздрібній торгівлі

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД :

малі підприємства успішно конкурують з великим бізнесом завдяки можливості швидкої переорієнтації з роботи на кінцевого споживача, на діяльність, спрямовану на надання послуг саме для організацій

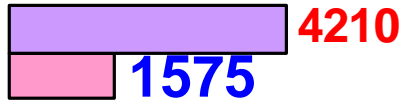
В країнах ЄС:

- в 1990р. = **26%** малих підприємств були задіяні в галузі роздрібною торгівлі;
- в 2007р. = **9%**
- більшість малих підприємств на сьогодні задіяна *в секторі надання послуг для організацій*

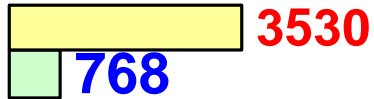

**У успеха
нет
правил!**

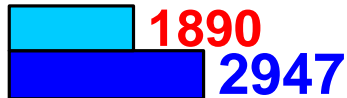
Число підприємств малого та середнього бізнесу по секторах економіки ЄС, тис.од. /1990-2007/

Послуги для населення	1990
	2007

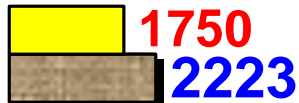
Торгівля і дистрибуція	1990
	2007

Будівництво	1990
	2007

Послуги для організацій	1990
	2007

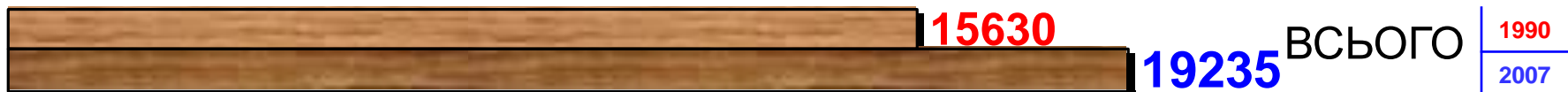
Виробництво	1990
	2007

Оптова торгівля	1990
	2007

Транспорт \ Комунікації	1990
	2007

ВСЬОГО	1990
	2007

Джерело даних:
«EUROSTAT»

ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ

галузі роздрібної торгівлі України

1	одна з найбільш кризово-стійких галузей національної економіки
2	суттєво знижена “вартість входу на ринок” – завдяки можливості придбання готового бізнесу, діяльність якого характеризується наявністю фінансових проблем
3	food-рітейл більш привабливий для поглинання через наявність привабливих цілей для покупки і високої рентабельності
4	на українському ринку відсутні «чисті дискаунтери» (що мають можливість отримання найвищого приросту виручки в порівнянні з ринком) - що дає можливість експансії ринку України з боку європейських операторів (Lidl, Aldi, Jeronimo Martins, Carrefour, Tesko ...)
5	недостатність, серед більшості національних рітейлерів, досвіду створення системного і високо-технологічного бізнесу в довгостроковій перспективі - на основі європейських технологій сучасної торгівлі
6	триватиме подальша консолідація ринку і його експансія <u>ключовими гравцями</u> , за рахунок традиційних форматів торгівлі

У успеха
нет
правил!

“FORBES” - рейтинг “100 найбагатших бізнесменів України” / 2013 / - власники продуктових мереж

№ ПП	Компанія	Власники	\$, USA	Сукупно
1	«Фуршет»	Ігор БАЛЕНКО	152 000 000	152 000 000
2	«Retail Group»	Роман ЛУНИН	300 000 000	300 000 000
3	«Fozzy Group»	Володимир КОСТЕЛЬМАН	461 000 000	877 000 000
4		Олег СОТНІКОВ	208 000 000	
5		Роман ЧИГИРЬ	208 000 000	
6	«АТБ-маркет»	Генадій БУТКЕВИЧ	351 000 000	1 051 000 000
7		Євгеній ЄРМАКОВ	350 000 000	
8		Віктор КАРАЧУН	350 000 000	

**У успеха
нет
правил!**

У успеха
нет
правил!

ФАКТИ

1	Сергій Галицький , засновник мережі «МАГНІТ» - « <i>Бізнесмен року – 2013</i> » по версії «Forbes», народився в с.Лазаревське (Кубань)
2	• фінансовий статок = \$ 13,8 млрд. • зростання за 2012р. < \$ 5,3 млрд
3	• виручка компанії за рік виросла на 29,22% і склала 579 520 000 000 руб. • загальна кількість магазинів роздрібної мережі "Магніт" за підсумками 2013р. склало понад 8 тис. (зростання на 20%) • за 2013 рік компанія відкрила 1 тис. 209 магазинів.

У успеха
нет
правил!

ПРЕТЕНЗІЇ ?!..

ПИТАННЯ ?!..

ПРОПОЗИЦІЇ ?!..

igor@garbaruk.org